

תלמוד בבלי

כולל כל המשנה והמסכתות הקטנות

נערכו, סודרו, והודפסו מחדש
בכרך אחד
עם חלוקה לפסקאות, איזכורים מהמקרא,
מלווים בשבעה מפתחות בסגנון אנציקלופדי,
כולל מפתח ערכים אלפבתי

בעריכת:

צבי ה. פרייזלר
עורך ראשי

הרב חנוך הבלין
עורך משנה

הרב שמואל הבלין
עורך משנה

הוצאת כתובים • ירושלים

התוכן הכללי

ה	התוכן הכללי
ו	על המפתחות
ז	צילום עמוד מתלמוד בבלי מהגניזה הקהירית, אוסף אנמונין, הספריה הלאומית, סאן פטרסבורג, רוסיה
ח	צילום עמוד מתלמוד בבלי, כתב יד מינכן, גרמניה הק"ג (1343)
ט	פתח דבר
י	צילום עמוד מתלמוד בבלי, ואדי אלחג'ארה, ספרד הרמ"ב (1482)
יא	צילום עמוד מתלמוד בבלי ברפוס משפחת שונצינו, איטליה הרמ"ד (1484)
יב	רשימת סדרים ומסכתות
יג	הסדרים והמסכתות בסדר אלפביתי
יד	רשימת סדרים, מסכתות ופרקים
טו	צילום עמוד מתלמוד בבלי, פארה, פורטוגל הרנ"ב (1492)
טז	צילום עמוד מתלמוד בבלי, פאס, מרוקו הרע"ה-ה-הרע"ח (1515-1518)
טז	הסדרים, המסכתות והפרקים בסדר האלפביתי
יז	רשימת ספרי המקרא במפתח האיזכורים מהמקרא
יח	צילום ושער ועמוד של תלמוד בבלי מהדורת בומברג וינציה, איטליה הר"פ (1520)
יט	צילום עמוד מתלמוד בבלי ברפוס האלמנה והאחים ראם, וילנא התר"מ - תרמ"ו (1886-1880)
כ	מפתח איזכורים מהמקרא
כא	מפתח הערכים הראשיים וההפנייתיים של מפתח הערכים האלפביתי
כב	מפתח הערכים האלפביתי
1317-1	תלמוד בבלי

English Section

Table of Contents	III
On the Indexes	IV
Foreword	V
Babylonian Talmud	1-1317

על המפתחות

שבעת המפתחות של "תלמוד בבלי" נועדו להקל את העיון בו. שבעת המפתחות הכלולים בספר זה הינם פרי עבודת מחקר של כשבע שנים ומהווים עבודה ראשונית וייחודית במיפתוח המשנה, התלמוד הבבלי והמסכתות הקטנות. בעזרת שבעת המפתחות, יכול כל מעיין לאתר במהירות כל נושא במרחבי המשנה, התלמוד הבבלי והמסכתות הקטנות, ברמה הכללית וברמה המפורטת.

שבעת המפתחות הינם:

- א. **רשימת סדרים ומסכתות**
במפתח מובאים שמות הסדרים והמסכתות כפי סדרם במשנה, בתלמוד בבלי ובמסכתות הקטנות, עם הפניה לעמוד בספר.
- ב. **הסדרים והמסכתות בסדר אלפביתי**
במפתח כלולים שמות הסדרים והמסכתות של המשנה, התלמוד הבבלי והמסכתות הקטנות, כשהם ערוכים בסדר אלפביתי, עם הפניה לעמוד בספר.
- ג. **רשימת סדרים, מסכתות ופרקים**
במפתח מובאים שמות הסדרים, המסכתות והפרקים כפי סדרם במשנה, בתלמוד בבלי ובמסכתות הקטנות, עם הפניה לעמוד בספר.
- ד. **הסדרים, המסכתות והפרקים בסדר אלפביתי**
במפתח כלולים שמות, הסדרים, המסכתות והפרקים במשנה, בתלמוד בבלי ובמסכתות הקטנות, כשהם ערוכים בסדר אלפביתי, עם הפניה לעמוד בספר.
- ה. **מפתח איזכורים מהמקרא**
במפתח זה נערכו האיזכורים מהמקרא הקיימים במשנה, בתלמוד בבלי ובמסכתות הקטנות, לפי סדר ספרי המקרא.
במפתח מובאים האיזכורים מהמקרא לפי הספר, הפרק והפסוק במקרא עם הפניה לפרק, לפסוקה, ולעמוד בספר.
- ו. **מפתח הערכים הראשיים וההפנייתיים של מפתח הערכים האלפביתי**
במפתח כלולים הערכים הראשיים וההפנייתיים של כל נושא הקיים במפתח הערכים האלפביתי, עם הפניה לעמוד במפתח הערכים האלפביתי.
- ז. **מפתח הערכים האלפביתי**
במפתח הערכים האלפביתי מובאים הערכים הראשיים, המשניים וההפנייתיים של הנושאים הקיימים במשנה, בתלמוד בבלי ובמסכתות הקטנות כשהם ערוכים בסדר אלפביתי עם הפניה לפרק, לפסוקה ולעמוד בספר.

רשימת סדרים ומסכתות

1111	חולין	890	שבועות	297	סוכה	סדר זרעים	
1169	בכורות	911	עבודה זרה	319	ביצה	1	ברכות
1195	ערכין	944	הוריות	336	תענית	48	פאה
1212	תמורה	953	עדיות	353	מגילה	50	דמאי
1227	כריתות	955	אבות	373	מועד קמן	51	כלאים
1244	מעילה	959	אבות דרבי נתן	388	חגיגה	53	שביעית
1250	קנים	980	סופרים	סדר נשים			
1250	תמיד	988	שמחות	401	יבמות	55	תרומות
1254	מדות	995	כלה	456	כתובות	58	מעשרות
סדר מטהרת		996	כלה רבתי	503	נדרים	59	מעשר שני
1256	גדה	1007	דרך ארץ רבה	526	גזיר	61	חלה
1289	כלים	1010	דרך ארץ זוטא	544	סוטה	62	ערלה
1296	אהלות	1013	גרים	570	גיטין	63	ביכורים
1300	נגעים	1014	כותים	610	קידושין	סדר מועד	
1304	פרה	1014	עבדים	סדר נזיקין			
1307	טהרות	1015	ספר תורה	648	בבא קמא	64	שבת
1310	מקואות	1016	תפילין	702	בבא מציעא	141	עירובין
1312	מכשירין	1017	ציצית	756	בבא בתרא	186	פסחים
1313	זבים	1017	מזוזה	813	סנהדרין	242	שקלים
1314	טבול יום	1017	זכחים	879	מכות	243	ראש השנה
1315	ידים	1063	מנחות	סדר קדשים			
1316	עוקצין					259	יומא

הסדרים והמסכתות בסדר אלפביתי

1195	ערכין	1063	מנחות	61	חלה	955	אבות
62	ערלה	1244	מעילה	1314	טבול יום	959	אבות דרבי נתן
48	פאה	59	מעשר שני	1307	טהרות	1296	אהלות
186	פסחים	58	מעשרות	1256	טהרות (סדר)	756	בבא בתרא
1304	פרה	1310	מקואות	401	יבמות	702	בבא מציעא
1017	ציצית	1300	נגעים	1315	ידים	648	בבא קמא
1017	קדשים (סדר)	1256	גדה	259	יומא	63	ביכורים
610	קידושין	503	נדרים	1014	כותים	319	ביצה
1250	קנים	648	נזיקין (סדר)	51	כלאים	1169	בכורות
243	ראש השנה	526	גזיר	995	כלה	1	ברכות
890	שבועות	401	נשים (סדר)	996	כלה רבתי	570	גיטין
53	שביעית	544	סוטה	1289	כלים	1013	גרים
64	שבת	297	סוכה	1227	כריתות	50	דמאי
988	שמחות	980	סופרים	456	כתובות	1010	דרך ארץ זוטא
242	שקלים	813	סנהדרין	353	מגילה	1007	דרך ארץ רבה
1212	תמורה	1015	ספר תורה	1254	מדות	944	הוריות
1250	תמיד	1014	עבדים	64	מועד (סדר)	1017	זכחים
336	תענית	911	עבודה זרה	373	מועד קמן	1313	זבים
1016	תפילין	953	עדיות	1017	מזוזה	1	זרעים (סדר)
55	תרומות	1316	עוקצין	879	מכות	388	חגיגה
		141	עירובין	1312	מכשירין	1111	חולין

מפתח איזכורים מהמקרא

ההפניות הן: מפרק ופסוק במקרא, לפרק, פיסקה ועמוד, במשנה, בתלמוד ובמסכתות הקשורות

בראשית		א, כו		א, סה		א, א	
315	ד, טו, א	875	א, קצ"ט, ה	966	א, א, ג' יז	358	א, סה, כו
358	א, סה, כו	875	א, קצ"ט, ה	959	א, ה, ג' יז	832	ד, טו, א
393	ב, ה, כו	1058	ה, כ	960	א, ה, א	980	א, ה, א
393	ב, ה, כו	1060	ד, טו, כ"ט	426	ו, נ"ג, ב, יח	1015	א, מ, כו
393	ב, ה, כו	170	ו, טו, ט"ז	427	ו, ס"א, א	148	ב, מ, כו
980	א, ה, א	317	ה, ה, ט"ז	427	ו, ס"ד, א	458	א, לו, א
1015	א, מ, כו	396	ב, מ, כו	483	ו, י"ד, א	832	ד, טו, א
1253	ה, ה, א	623	א, קצ"ט, א	1121	ב, ג, י"ט	961	ב, ה, א
393	ב, ה, כו	844	ו, נ"ג, כ"ב	1265	ג, י, כ"ב	1265	ג, י, כ"ב
393	ב, ה, כו	844	ו, נ"ג, כ"ב	148	ב, מ, כ"א	114	ד, ל"ח, א
393	ב, ה, כו	844	ו, נ"ג, כ"ב	45	מ, ק"ב, כ"ב	428	ו, פ"ג, א
395	ב, ה, כו	844	ו, נ"ג, כ"ב	45	מ, ק"ב, א	428	ו, פ"ג, א
925	ב, ה, כו	844	ו, נ"ג, כ"ב	106	י, ל"ג, א	586	ה, ע"ח, א
1253	ה, ה, א	844	ו, נ"ג, כ"ב	148	ב, ה, א	625	א, קצ"ט, א
393	ב, ה, כו	844	ו, נ"ג, כ"ב	149	ב, מ, א	844	ז, נ"ג, א
1253	ה, ה, א	688	ה, ה, א	962	ה, ג, א	996	א, ד, א
274	ג, ע"ג, א	843	ז, מ"ג, א	996	א, ד, א	844	ז, נ"ג, א
393	ב, ה, כו	45	מ, ק"ב, א	1276	ה, ט"ז, א	844	ז, נ"ג, א
550	א, צ"ד, א	428	ו, ע"ח, א	962	ה, ג, א	103	מ, ל"ג, א
672	ה, ע"ד, א	843	ז, ל"ג, א	843	ז, מ"ג, א	210	ה, לו, א
1	א, ה, א	843	ז, מ"ג, א	844	ז, ט"ז, א	912	א, ה, א
19	ד, ג, א	843	ז, מ"ג, א	844	ז, ט"ז, א	913	א, כ, א
67	א, נ"ב, א	843	ז, מ"ג, א	844	ז, ט"ז, א	119	טו, מ"ח, א
186	א, ד, א	843	ז, מ"ג, א	827	ג, מ, א	247	א, מ"ד, א
227	ת, ב, א	843	ז, מ"ג, א	959	א, ה, א	1135	ג, ק"ב, א
359	א, ע"ה, א	843	ז, מ"ג, א	981	ה, ה, א	358	א, סה, כו
366	ב, ל"ב, א	843	ז, מ"ג, א	959	א, ה, א	980	א, ה, א
393	ב, ה, כו	843	ז, מ"ג, א	30	ו, נ"מ, א	1015	א, מ, כו
528	א, ט"ז, א	843	ז, מ"ג, א	850	ה, ט"ז, א	281	ה, מ"ד, א
1144	ה, ל"א, א	843	ז, מ"ג, א	976	ד, ה, א	393	ב, ה, א
395	ב, כ"ח, א	843	ז, מ"ג, א	832	ד, מ"ד, א	974	ל"א, ג, א
985	י"ה, א	843	ז, מ"ג, א	1005	מ, א, א	1075	ג, ט"ז, א
976	ל"ה, מ, א	843	ז, מ"ג, א	1008	ה, א, א	1135	ג, קצ"ט, א
985	י"ה, א	843	ז, מ"ג, א	1004	ה, מ, א	247	א, מ"ד, א
113	ד, כ"ז, א	843	ז, מ"ג, א	1167	י"ב, מ, א	301	א, נ"ג, א
1304	ת, ה, א	843	ז, מ"ג, א	913	א, ט"ז, א	340	א, ס"ד, א
1310	ה, ה, א	843	ז, מ"ג, א	548	א, טו, א	45	מ, ק"א, א
247	א, מ"ד, א	843	ז, מ"ג, א	959	א, ז, א	148	ב, מ, א
247	א, מ"ד, א	843	ז, מ"ג, א	960	א, ה, א	348	ג, לו, א
1135	ג, ק"ב, א	843	ז, מ"ג, א	184	י, נ"ב, א	210	ה, ל"ה, א
985	י"ה, א	843	ז, מ"ג, א	240	י, קצ"ט, א	513	ה, לו, א
1135	ג, ק"ב, א	843	ז, מ"ג, א	427	ו, ט"ז, א	26	ה, ע"ד, א
393	ב, ה, כו	843	ז, מ"ג, א	959	א, ז, א	340	א, ס"ח, א
394	ב, ה, כו	843	ז, מ"ג, א	960	א, ה, א	867	י"א, ט"ז, א
393	ב, ה, כו	843	ז, מ"ג, א	240	י, קצ"ט, א	976	ל"ד, י, א
985	י"ה, א	843	ז, מ"ג, א	960	א, ה, א	277	ה, מ"ב, א
1121	ג, ה, א	843	ז, מ"ג, א	240	י, קצ"ט, א	44	מ, פ"ג, א
782	ה, ט"ז, א	843	ז, מ"ג, א	960	א, ה, א	459	א, ט"ז, א
1265	ג, י, כ"ב	843	ז, מ"ג, א	42	מ, ט"ז, א	1193	מ, י"א, א
996	א, ד, א	843	ז, מ"ג, א	138	כ"ט, מ, א	966	ב, מ, א
1265	ג, י, כ"ב	843	ז, מ"ג, א	240	י, קצ"ט, א	843	ז, לו, א
		843	ז, מ"ג, א	480	ה, מ, א	843	ז, לו, א
		843	ז, מ"ג, א	552	א, ק"ב, א	959	א, ה, א
		843	ז, מ"ג, א	1267	ג, ט"ז, א	960	א, ה, א

עך אבלות

מפתח הערכים המפורט

- לוויה -- ארון העובר ממקום למקום ג, פ, 385 -- של אשה גקי 387; ג, קי, 387; יא, 993 -- ביטול מלאכה בעיר ג, קי, 387 -- ביטול תורה - תלמוד תורה - ביטולה או דחייתה לצורך מצוה -- הכנסת כלה והוצאת המת -- גשם בשעת הלוייה ו, מב, 838 -- דחייתה והלנת המת ג, עא, 384; ו, לה, 837; ו, מא, 837; ט, ב, 992; יא, א, 993 -- בירושלים ז, קיב, 683; ד, ה, 963 -- לכבודו של מת ג, עא, 384; ו, מב, 838; יא, א, 993 -- הוצאת המת ד, נח, 316; ג, קיא, 387; ג, ט, 890 -- הכנות קודם המוות א, ה, 988 -- הספד - אבלות - הספד -- זמנה ג, כד, 14 -- חובת הלוי ג, ח, 13; ד, לב, 371; ב, ג, 462 -- חזרה מהלוויה ג, כט, 14 -- בחלקי גופה י, ח, 994 -- מטה ג, פב, 385 -- מספר המשתתפים ד, לב, 371; ב, ג, 462 -- ניהום אבלים בשורה ג, ב, ג, 14 ג, יט, 368; ג, פב, 385; א, אלח, 458; ב, ט, 821; ב, א, 988; ג, ב, 989; י, ב, 993 נפל ותינוק ג, פב, 385; ד, פד, 647; א, ז, 988; ג, ב, 989 -- נשים ז, ע, 36; ב, כ, 821 -- פטור המלוים מתפילה, תפילין וקריאת שמע ג, א, 13; ג, כד, 14; י, ב, 993; א, ג, 1016 -- פרידה מהמת ט, קמ, 48; ג, קלא, 388 -- ציציות טליתו של המת א, ו, 1017; ד, יב, קדימה -- כשישי שני מתים יא, א, 993 -- שני מתים יחד יא, א, 993 -- של תלמיד חכם ד, לב, 371; ג, פו, 385 -- מלך -- מכוון -- שריפת חפצים ועיקור בעלי חיים לכבודו ז, טו, 841; א, נו, 916; ח, ד, 991 -- מנהגים אסורים של נכרים -- גדידה א, מא, 405; א, קצ, 626; ג, לא, 888 -- קרחה ושריטה א, קצו, 626; ג, כה, 887; ג, לא, 888 -- כשמצא חלקי גופה ב, יב, 988 -- מעורר על המת א, לח, 376 -- מת שאין לו אבלים כג, מט, 138 -- מת בלא בנין ג, קטו, 387 -- על מתאבד ב, א, 988 -- מתו מוטל לפניו - אבלות - אונן -- ניהום אבלים -- כשמחו מוטל לפניו -- ניהום אבלים א, אלט, 458; א, קיב, 552; ד, טו, 664; ב, יא, 821; יד, ו, 968; ל, א, 974 -- אין מקבלים תנחומים על חי כא, ט, 988 -- כהן גדול ב, א, 820; ב, ט, 821 -- כשמחו מוטל לפניו ד, יח, 957 -- עד מתי ג, סח, 384; ג, קי, 387; יד, ה, 994 -- על נפל ותינוק ג, פב, 385; ג, ב, 989 -- על אבדים ב, מז, 12; ב, ג, 12; א, חט, 988 -- בשבת - שבת - נכרי - נכרי - אבלות	- הספד (המשך) -- שלשים יום קודם לרגל א, לח, 376 -- שני הספדים בעיר אחת יא, א, 993 -- הרוגי בית דין ו, לו, 837; ו, מד, 838; ב, ז, 988 -- הרוגי מלכות ו, מד, 838; ב, יא, 988 -- שהייה בעיר שקרוב צלוב בה ב, ג, 988 -- שהיית המת - אבלות - לוויה -- דחייתה והלנת המת -- על חכם יג, ח, 111; ג, עד, 384; ג, פה, 385; ג, פח, 385; ג, קיב, 387; ט, א, 992; י, ה, 993; ט, א, 1012 -- טומאה - ראה גם - טומאה וטהרה -- טומאת מת -- הטבלת כלים שנגע בהם לפני מותו ג, קיא, 387; י, לח, 1288 -- טיפול במת כג, ל, 137; כג, לר, 137 -- כביש ואשה יב, ה, 994 -- בשבת - שבת -- מת בשבת, הטיפול בו -- כיום טוב ג, ז, 379; ב, כט, 530; ז, א, 990 -- כחול המועד - חול המועד - אבלות -- כיום כיפור ז, א, 990 -- ימי אבלות -- כשחל שבת או חג כאמצעם ג, נא, 382; ג, נו, 383; ג, עז, 384; ב, כט, 530; ז, א, 990 -- חישוב מניינים -- כשאחד האבלים הגיע באמצע ג, ט, 384; ו, א, 990; ג, לט, 1130 -- מקצת היום ככולו א, כה, 187; ג, לח, 382; ג, נג, 383; ג, ס, 530; ב, כט, 530 -- יום ליקוט עצמות א, לט, 376; יב, ב, 994; יב, יב, 1054 -- על רבו ג, צב, 386 -- שבעת ימי אבלות ג, נח, 383; ג, קטו, 387; א, טו, 456; ב, כט, 530 -- מקורם מדרבנן ב, כט, 530 -- שלשה ימים ראשונים ג, סה, 384; ג, קטו, 387; ג, קי, 387 -- שלשים ימי אבלות ג, נג, 383; ג, סח, 384; ג, עב, 384; ג, קטו, 387; ב, כט, 530; ז, א, 990 -- שמועה על קרוב שמת -- יום שמועה ח, סב, 229; ג, קיב, 387; יב, א, 994; יב, יב, 1054 -- שמועה קרובה ושמועה רחוקה א, כה, 187; ג, נח, 383; יב, א, 994 -- כבוד המת ד, לח, 371; ב, יב, 462; יא, ב, 993 -- איסור ניוול ט, סב, 806; א, נו, 1115 -- אכילה בפני המת ג, ג, 13; ג, עז, 385; יא, א, 993 -- דחיית לוויה - אבלות - לוויה -- דחייתה והלנת המת -- בהעברת עצמות ג, ז, 13; יג, ב, 994 -- בהתאם לגיל ג, ו, 989 -- חילול קברים ו, עא, 427; ג, צה, 776 -- כשמוטל בחמה ב, צו, 76; ג, ט, 82 -- פתיחת קבר לצורך בירור משפטי ד, יב, 989 -- של כהן - ראה - כהן -- אבלות -- כהן גדול -- אבלות -- כלי המת ט, נח, 42	- אונן -- על קרובים -- מאורסים ג, כד, 412; ד, נו, 418; ד, פ, 476; א, פא, 709 -- בשבת ג, ג, 13; ג, עז, 385; יא, א, 993 -- בתרומה ומעשר - תרומות ומעשרות - ראה -- מעשר שני -- אכילתו -- אונן -- תרומה -- אכילתה -- אונן -- אחד מבני החבורה שמת יג, יג, 112 -- בהילות -- אדם כהול על מתו ג, ס, 82; ח, עד, 295 - אבלות - כבוד המת -- בית האבל ג, קט, 387; יב, ג, 994 -- אבל יושב בראש ג, קכח, 388; ו, לו, 484 -- אבל פותח בדיבור ג, קכח, 388 -- אמירת שמועה ואגדה והלכות אבלות ג, עד, 384; יג, יג, 993; י, ה, 993 -- ברכת אבלים ג, יט, 368; ב, כב, 368; ג, פב, 385; ג, קט, 387; א, לח, 458; יט, יא, 987; ב, א, 988; ג, ב, 989; יד, ו, 994 -- על עבדים ב, כ, 12 -- בשבת יט, יב, 987 -- ברכת המזון ז, טז, 33; יד, ו, 994 -- בשמים ומוגמר ג, קח, 387 -- ניהום אבלים - ראה גם - אבלות - לוויה -- ניהום אבלים בשורה -- ניהום אבלים -- נקיין הבית ג, קח, 387; יג, א, 993 -- סעודה ח, כא, 850; יד, ו, 994 -- עשרה כסות י, נה, 235; א, מא, 458; ד, לא, 513; יד, ו, 994 -- שתיקה א, מז, 4; ג, קכו, 388 -- תאורה -- בשמן תרומה טמאה יא, י, 58 -- בכי כג, מ, 137; ג, קטו, 387; ב, ח, 988 -- גדידה ג, קטו, 387 -- דיבורים בפני המת א, י, 1; ג, ו, 989 -- דרך כניסת אבל לחד הבית ג, נג, 383; ב, ב, 1254 -- הודעה על פטירה א, כג, 187; יב, כט, 498 -- לחולה ג, קד, 386 -- הספד - ראה גם - בית כנסת -- הספד -- ג, נח, 387 -- על אב בית דין ב, סו, 308; ב, ג, 1008 -- הגומה בשבחי המת ט, קי, 46; ג, ה, 989 -- הספד, טיפוח וקילוס ג, קיח, 387 -- על הרוגי מלכות ט, נט, 569; א, מח, 817 -- השתחפות בלוייה והספד ז, יז, 485; יא, יח, 524 -- בחגים ומועדים ג, קי, 387; ג, קכג, 388 -- על חכם יג, יב, 111; ג, פ, 385; ג, קיב, 387; א, ו, 988; ח, ה, 1003 -- טרם המיתה א, ה, 988 -- המיינום הדרוש ד, לג, 473 -- מעמד ומושב ג, יט, 368; ג, כא, 368; ב, עט, 466; ב, פז, 467; ו, מד, 790; ו, ג, 790; ז, יז, 983; יד, ד, 994 -- מת שלא נספד ו, מב, 838 -- נוכחות המת כ, ג, נד, 138 -- על נכרי א, חט, 988 -- על עבדים ב, ג, 12; א, חט, 988 -- עינוי וקינה ג, קכד, 388 -- על קטנים ג, ד, 989 -- שיעורו ג, קטו, 387	- אבל (המשך) -- קריעה ג, טו, 380; -- כשהחליף בגד ג, פא, 385 -- זמנה ג, פ, 385; ג, פ, 385 -- בחול המועד ג, פד, 385 -- חליצת הכתף ג, עא, 384; ג, עד, 384; ג, פד, 385; א, ה, 988; ט, ב, 992 -- כשטעה בזרות המת יא, כח, 525; ט, ג, 992 -- יותר מדאי ח, סו, 688 -- כשלא היה לו בגד ונודמן לו א"כ ג, סא, 383 -- על מספר מתים ט, ג, 992 -- מעומד ג, סג, 383 -- כשהמת חזר לחיים ומת אחר"כ טו, ו, 993 -- בקטן ג, ו, 379; ג, קד, 386 -- שיעורה ומקומה ג, עג, 384; ג, קב, 386; ג, לג, 951; ט, ב, 992; ט, ד, 992 -- בשמיעה קרובה שנושעת חרקה ג, סא, 383 -- רחיצה וסיכה ב, מז, 12; א, פט, 342; ג, יט, 380; ג, סד, 383; ו, א, 990 -- שאילת שלום ג, יג, 380; ג, סד, 384; ו, א, 990; יד, ה, 994 -- בשבת - ראה - אבלות -- בשבת -- שחוק ג, קד, 386 -- שמירה ט, יז, 39 -- בתלמוד תורה ג, ד, 380; ג, סד, 383; ו, א, 990 -- כשרבים צריכים לו ג, סד, 383 -- תספורת וגילוח א, צ, 342; ג, ו, 379; ג, יט, 380; ג, לט, 382; ג, עב, 384; ג, קטו, 387; ה, ח, 990; ז, ה, 990; ט, ב, 992 -- בתפילין א, קיש, 8; ב, מה, 12; ב, כט, 306; ג, יב, 380; ג, סה, 384; א, כו, 457; ו, א, 990 -- בתשמיש המיטה ג, בא, 380; ג, סד, 383; ג, עט, 385; ו, א, 990 -- על אב בית דין ג, עד, 384; י, ה, 993 -- אבלות מופרות ג, קטו, 387 -- אבלות חתופה א, צ, 342; ג, לט, 382; ה, ט, 990 -- אדם שאין לו מנחמין כג, מט, 138 -- על אדם כשר ג, ח, 111; ג, יא, 111 -- אונן -- אכילת בשר ויין ג, ג, 13; י, א, 993 -- בביכורים - ראה - ביכורים -- אכילתם -- אונן -- גדרו ג, ג, 13; ד, ד, 989; ד, יט, 989 -- כדמאי א, ב, 50 -- על הרוגי בית דין ו, לו, 837; ו, מד, 838; ב, ז, 988 -- זמנה ג, פ, 385; יב, יג, 1054 -- אנינות לילה ב, מט, 12; ח, סג, 229; יב, ו, 1053; יב, יג, 1054; יב, טז, 1054 -- יום מיתה ויום קבורה יב, ו, 1053; יב, ט, 1053; יב, יב, 1054 -- בלב ו, לו, 837; ו, מד, 838; ב, ז, 988 -- כמצוות ג, א, 13; ג, ג, 13; ג, עז, 385; יא, א, 993 -- עבודתו במקדש - ראה - בית מקדש -- עבודת המקדש -- פסולי עבודה -- אונן -- כפרה אדרומה ח, כא, 432 -- בקדשים ח, סב, 229; לז, יב, 977; יב, א, 1053; יב, ו, 1053; יב, יד, 1054 -- טבילה ג, ג, 398; ג, יז, 399; יב, ה, 1053 -- בקרבן פסח ח, נב, 229; ח, סב, 229; יב, ו, 1053 -- שילוח קרבנות יב, כ, 1053 -- על קרובים

סדר זרעים • מסכת ברכות

פרק ראשון: מאימתי

[דף ב,א] א. משנה: מאימתי קורין את שמע בערבין, משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. עד סוף האשמורה הראשונה, דברי רבי אליעזר. והכמים אומרים: עד הצות. רבן גמליאל אומר: עד שיעלה עמוד השחר. מעשה ובאו בניו מבית המשתה, אמרו לו: לא קרינו את שמע. אמר להם: אם לא עלה עמוד השחר הייבן אתם לקרות. ולא זו בלבד אמרו; אלא, כל מה שאמרו חכמים עד הצות, מצותן עד שיעלה עמוד השחר; הקטר חלבים ואבירים, מצותן עד שיעלה עמוד השחר; וכל הנאכלים ליום אחד, מצותן עד שיעלה עמוד השחר. אם כן למה אמרו חכמים עד הצות, כדי להרחיק אדם מן העבירה.

ב. גמרא: תנא היבא קאי דקתני מאימתי, ותו: מאי שגא דתני בערבית ברישא, לתני דשחרית ברישא; תנא אקרא קאי, דכתיב: בשכבך ובקומך (דברים ו, יג; יא, יט). והכי קתני: זמן קריאת שמע דשכיבה אימתי, משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן. ואי בעית אימא: יליף מברייתו של עולם, דכתיב: ויהי ערב ויהי בקר יום אחד (בראשית א, ה), אי הכי, סיפא דקריאת בשחר מברך שתיים לפנייה ואחת לאחריה, ובערב מברך שתיים לפנייה ושתיים לאחריה, לתני דערבית ברישא; תנא פתח בערבית והדר תני בשחרית, עד דקאי בשחרית פריש מילי דשחרית, והדר פריש מילי דערבית.

ג. אמר מר: משעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן. מכדי, כהנים אימתי קא אכלי תרומה, משעת צאת הכוכבים, לתני משעת צאת הכוכבים; מלתא אנב אורחיה קמשמע לן: כהנים אימתי קא אכלי בתרומה, משעת צאת הכוכבים, והא קמשמע לן דכפרה לא מעכבא, כדתניא: ובה השמש וטהר (ויקרא כ, כב), ביאת שמשו מעכבתו מלאכול בתרומה, ואין כפרתו מעכבתו מלאכול בתרומה. וממאי דהאי ובא השמש ביאת השמש, והאי וטהר טהר יומא, **[דף ג,ב]** דילמא ביאת אורו הוא, ומאי וטהר טהר גברא, אמר רבה בר רב שילא: אם כן לימא קרא ויטהר, מאי וטהר, טהר יומא, כדאמרי אינשי: אי עירב שמשא ואדרי יומא. כמערבא, הא דרבה בר רב שילא לא שמיע להו, ובעו לה מיבעיא: האי ובא השמש ביאת שמשו הוא, ומאי וטהר טהר יומא, או דילמא: ביאת אורו הוא, ומאי וטהר טהר גברא. והדר פשמו לה מברייתא, מדקתני בברייתא: סימן לדבר צאת הכוכבים, שמע מינה: ביאת שמשו הוא, ומאי וטהר, טהר יומא.

ד. אמר מר: משעה שהכהנים נכנסין לאכול בתרומתן. ורמינהו: מאימתי קורין את שמע בערבין, משעהני נכנס לאכול פתו במלח, עד שעה שעמוד ליפטו מתוך סעודתו. סיפא ודאי פליגא אמתניתין, רישא מי לימא פליגא אמתניתין; לא, עני וכהן חד שיעורא הוא. ורמינהו: מאימתי מתחילין לקרות קריאת שמע בערבית, משעה שבני אדם נכנסין לאכול פתו בערבי שבתות, דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: משעה שהכהנים זכאין לאכול בתרומתן, סימן לדבר: צאת הכוכבים. ואף על פי שאין ראה לדבר, זכר לדבר, שנאמר: ואנחנו עשים במלאכה וחצים מחזיקים כרמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים (נחמיה ד, יט), ואומר: והיו לנו הלילה משמר והיום מלאכה (נחמיה ד, יט). מאי ואומר, וכי תימא מבי ערבא שמשא ליליא הוא, ואינהו דמתחשבי ומקדמי, תא שמע: והיו לנו הלילה משמר והיום מלאכה. קא

למדתי ממנו שלשה דברים: למדתי שאין נכנסין לחורבה, ולמדתי שמתפללין בדרך, ולמדתי שהמתפלל בדרך מתפלל תפלה קצרה. ואמר לי: בני, מה קול שמעת בחורבה זו, ואמרתי לו: שמעתי בת קול שמהמת כיונה, ואומרת: אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין האומות. ואמר לי: חייך וחיי ראשך, לא שעה זו בלבד אומרת כך, אלא בכל יום שלש פעמים אומרת כך. ולא זו בלבד, אלא בשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונין יאה שמייה הגדול מבורך, הקדוש ברוך הוא מנענע ראשו ואומר: אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך, מה לו לאב שהגלה את בניו, ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם.

ה. תנו רבנן, מפני שלשה דברים אין נכנסין לחורבה: מפני חשד, מפני המפולת, ומפני המויקין. מפני חשד, ותיפוק ליה משום מפולת, **[דף ג,ב]** בחדתו. ותיפוק ליה משום מויקין, בתרי. אי בתרי, חשד נמי ליכא, בתרי ופריצי. מפני המפולת, ותיפוק ליה משום חשד ומויקין, בתרי וכשרי. מפני המויקין, ותיפוק ליה מפני חשד ומפולת, בחורבה חדתי ובתרי וכשרי. אי בתרי, מויקין נמי ליכא, במקומן חיישינן. ואיבעית אימא: לעולם בחד ובחורבה חדתי, דקאי כדבראי, דההם משום חשד ליכא דהא אשה דברא לא שכיחא, ומשום מויקין איכא.

ו. תנו רבנן: ארבע משמרות היו הלילה, דברי רבי. רבי נתן אומר: שלש. מאי טעמיה דרבי נתן, דכתיב: ויבא גבעון ומאה איש אשר אתו בקצה המתנה ראש האשמרת התיכונה (שופטים ו, ט). תנא: אין תיכונה אלא שיש לפנייה ולאחרייה. ורבי, מאי תיכונה, אחת מן התיכונה שבתוכנות. ורבי נתן, מי כתיב תיכונה שבתוכנות, תיכונה כתיב. מאי טעמיה דרבי, אמר רבי זריקא אמר רבי אמי אמר רבי יהושע בן לוי, כתוב אחד אומר: הצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך (תהלים קמ"ב), וכתוב אחד אומר: קדמו עיני אשמרות (תהלים קמ"ב). הא כיצד, ארבע משמרות היו הלילה. ורבי נתן סבר לה כרבי יהושע, דתנן, רבי יהושע אומר: עד שלש שעות, שכן דרך מלכים לעמוד בשלש שעות. שית דליליא ותרתי דיממא, הוו להו שתי משמרות. רב אשי אמר: משמרה ופלגא נמי משמרות קרו להו.

ז. ואמר רבי זריקא אמר רבי אמי אמר רבי יהושע בן לוי: אין אומרין בפני המת אלא דבריו של מת. אמר רבי אבא בר כהנא: לא אמרין אלא כדברי תורה, אבל מילי דעלמא לית לן בה. ואיכא דאמרי, אמר רבי אבא בר כהנא: לא אמרין אלא [אפילו] כדברי תורה, וכל שכן מילי דעלמא.

יא. ודוד כפלגא דליליא הוה קאי, מאורתא הוה קאי, דכתיב: קדמתי בנשף ואשועה (תהלים קמ"ב), וממאי דהאי נשף אורתא הוא, דכתיב: בנשף בערב יום באישון לילה ואפילה (משלי ו, ט). אמר רב אושעיא אמר רבי אחא, הכי קאמר (דוד): מעולם לא עבר עלי הצות לילה בשנייה. רבי זירא אמר: עד הצות לילה היה מתנמנם כסום, מכאן ואילך היה מתגבר כארי. רב אשי אמר: עד הצות לילה היה עוסק כדברי תורה, מכאן ואילך בשירות ותשבחות.

יב. ונשף אורתא הוא, הא נשף צפרא הוא, דכתיב: ויכס דוד מהנשף ועד הערב למחרתם (שמואל א' ל"ז), מאי לאו מצפרא ועד ליליא; לא, מאורתא ועד אורתא. אי הכי, לכתוב מהנשף ועד הנשף, או מהערב ועד הערב, אלא אמר רבא: תרי נשפי הוו; נשף ליליא ואתי יממא, נשף יממא ואתי ליליא.

יג. ודוד מי היה ידע פלגא דליליא אימתי, השתא משה רבינו לא הוה ידע, דכתיב: כהצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים (שמות י"ד), מאי כהצות, איליא

סלקא דעתך דעני אדם ובני אדם חד שיעורא הוא, ואי אמרת עני וכהן חד שיעורא הוא, חכמים היינו רבי מאיר. אלא שמע מינה: עני שיעורא לחוד, וכהן שיעורא לחוד. לא, עני וכהן חד שיעורא הוא, ועני ובני אדם לאו חד שיעורא הוא. ועני וכהן חד שיעורא הוא, ורמינהו: מאימתי מתחילין לקרות שמע בערבין, משעה שקדש היום בערבי שבתות, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר: משעה שהכהנים ממוהרים לאכול בתרומתן. רבי מאיר אומר: משעה שהכהנים מובלין לאכול בתרומתן. אמר לו רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום הם מובלים. רבי חנינא אומר: משעה שעני נכנס לאכול פתו במלח. רבי אחא, ואמרי לה רבי אחא אומר: משעה שרוב בני אדם נכנסין להסב. ואי אמרת עני וכהן חד שיעורא הוא, רבי חנינא היינו רבי יהושע, אלא לאו שמע מינה: שיעורא דעני לחוד, ושיעורא דכהן לחוד, שמע מינה. הי מנייהו מאוחר, מסתברא דעני מאוחר, דאי אמרת דעני מוקדם, רבי חנינא היינו רבי אליעזר, אלא לאו שמע מינה דעני מאוחר, שמע מינה.

ה. אמר מר, אמר ליה רבי יהודה: והלא כהנים מבעוד יום הם מובלים. שפיר קאמר ליה רבי יהודה לרבי מאיר; ורבי מאיר, הכי קאמר ליה: מי סברת דאנא אבין השמשות דרך קא אמינא, אנא אבין השמשות דרבי יוסי קא אמינא, דאמר רבי יוסי: בין השמשות כהרף עין, זה נכנס וזה וניא ואי אפשר לעמוד עליו. **[דף ג,א]** קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר, תרי תנאי אליבא דרבי מאיר. קשיא דרבי אליעזר אדרבי אליעזר, תרי תנאי אליבא דרבי אליעזר. ואיבעית אימא: רישא לאו רבי אליעזר היא.

ו. עד סוף האשמורה. מאי קסבר רבי אליעזר, אי קסבר שלש משמרות היו הלילה, לימא עד ארבע שעות; ואי קסבר ארבע משמרות היו הלילה, לימא עד שלש שעות. לעולם קסבר שלש משמרות היו הלילה, והא קמשמע לן: דאיכא משמרות ברקיע, ואיכא משמרות בארעא. דתניא, רבי אליעזר אומר: שלש משמרות היו הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקדוש ברוך הוא ושואג כארי, שנאמר: ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נהוה (ירמיה כ"ג). וסימן לדבר: משמרה ראשונה, חמור נוער; שניה, כלבים צועקים; שלישית, תינוק יונק משדי אמו, ואשה מספרת עם בעלה. מאי קא חשיב רבי אליעזר, אי תחלת משמרות קא חשיב, תחלת משמרה ראשונה סימנא למה לי, אורתא הוא; אי סוף משמרות קא חשיב, סוף משמרה אחרונה למה לי סימנא, יממא הוא. אלא, חשיב סוף משמרה ראשונה, ותחלת משמרה אחרונה, ואמצעית דאמצעיתא. ואיבעית אימא: כולוהו סוף משמרות קא חשיב; וכי תימא אחרונה לא צריך, למאי נפקא מינה, למיקרי קריאת שמע לזמאן דגני בבית אפל ולא ידע זמן קריאת שמע אימתי, כיון דאשה מספרת עם בעלה ותינוק יונק משדי אמו, ליקום וליקרי. אמר רב יצחק בר שמואל משמיה דרב: שלש משמרות היו הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקדוש ברוך הוא ושואג כארי ואומר: אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם.

ז. תניא, אמר רבי יוסי: פעם אחת הייתי מהלך בדרך, ונכנסתי לחורבה אחת מורכות ירושלים להתפלל. בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח (והמתין לי) עד שסיימתי תפילתי. לאחר שסיימתי תפילתי אמר לי: שלום עליך רבי, ואמרתי לו: שלום עליך רבי ומורי. ואמר לי: בני, מפני מה נכנסת לחורבה זו, אמרתי לו: להתפלל. ואמר לי: היה לך להתפלל בדרך. ואמרתי לו: מתיירא הייתי שמא יפסיקו בי ועוברי דרכים. ואמר לי: היה לך להתפלל תפלה קצרה. באותה שעה